

Ukininkas

Prekė laikraščio:

Prusose ir į Austriją 3 auks.
 Į Ameriką ir į kitas svetimas
 žemes 5 auks.
 Į Rusiją (kuvertuose) 5 rub.

LIETUVOS

UKININKŲ LAIKRAŠTIS.

Prekė apgarsinimų:

Už eilutę smulkaus
 rašto arba už jos vietą per
 pusę puslapio 60 fenigų.

IŠEINA DU SYKIU PER MĖNESĮ SU MĖNESINIU PRIEDU.

Jau caras Mikalojus II atgal pasuko.

Skaitytojai da pamena, kokias didžias viltis bei lukesčius mes turėjome pradžioje šių metų. Mes tikrai tikėjomės, juog naujasis caras važiuos kitoms vėžėmis, juog neseks savo nelemtos atminties tėvo Aleksandro III. Ir ne mes vieni buvome tos nuomonės: didžiuma svetimų žemių laikraščių pranašavo Maskolijai naują, šviesią gadynę po valdžia Mikalojaus antrojo. Vieni skelbė, juog pareisį į Maskoliją daugiaus politiškos laisvės, busias įtaisytas seimas, į kurį busią siunčiami iš visų Rusijos kraštų tam tikri žmonių išskirti vyrai tarantis apie savo kampų reikalus; kiti skelbė, juog busiant numazinta valdžia visokių valdininkų: gubernatorių, general-gubernatorių, pavietų načelninkų, žandarų ir teip toliaus; skelbė, juog daugiaus nebusią gabenta žmonių be sudo į Siberiją, į tolymą Maskoliją arba grusti į kalėjimus; skelbė, juog pareisiant Maskolijoje lygybė tikėjimų, tautų ir teip toliaus. Skelbė pagaliaus, juog busią įtaisyta daug gerų mokyklų, kame busias dedamas rupestis ant tikro kudykių apšvietimo, o ne ant supaikinimo ir sumaskolinimo, kaip kad dabar daroma per „učilišes“. Skelbė ant galo, juog užstosiant didi laisvė leidimui laikraščių bei knygų, o tarp kitko busiant atiduota mums, lietuviams, 1864 metuose koriko Muravjovo atimta mūsų spauda t. y. valia spausdinti lietuviškas knygas bei laikraščius visokiomis litaromis.

Ir reikia pripažinti, juog išpradžių pusėtinai išrodė ant atmainų; o tulos jau buvo prasidėjusios. Tarp kitko didei įstabi buvo — leidimas per cenzurą tulų lietuviškų knygelių nekalto turinio, kaip antai elementorių ir knygelių apie ukininkystę. Skaitytojas da nebus užmiršęs anų korespondencijų p. X. Y., patilpusių NNr. 1. ir 2. šių metų „Ukininko“, kame rašytojas teip džiaugsmingai rašė apie

gavimą tulų lietuviškų knygelių iš Tilžės Buvo įvykusios ir tulos kitos atmainos, kurios mums ne teip artymos ir kurių čionais nėra ką minėti.

Bet šiandien turime prieš visus išsipazinti, juog mūsų džiaugsmui buvo perankstybi, juog mūsų didžiosios viltys pasiliko apgautos. Caras pasuko atgal ir, rodos, žengs pėdomis savo tėvelio; da daugiaus nekaip tiek: Mikalojus, rodos, nė tiek nestengs atsispirti prieš savo nedorų rodininkų steigimus, kaip Aleksandras III. Tam mes turime jau vieną pavyzdį: ta dvidešimtis kunigų, apie kuriuos minėjome Nr. 5. „Ukininko“, juog buvo prie Aleksandro pradėta persekioti, bet vis Peterburgo šungalviai nedrįso su jais teip pasielgti, kaip dabar pasielgė prie naujojo caro. Galima spėti, juog jaunasis cariuksa ištikro buvo ketinęs ką gero daryti, bet nedorieji rodininkai, tarp kurių Pobiedonoscevas vyriausias, jį paėmė į savo nagus ir šokina, kaip bezdžionę, pagal savo dudelę. Jug žinoma, kad šitasai Mikalojus II didei silpnas žmogelis ant kuno, o-gi ir ant dvasios; taigi kad tie vyrai ištikrujų jį suvaldys, tai pamatysime da, ko nematėme. Pirmieji Mikalojaus nedorūs žingsniai ant gero duodasi ir silpnybe jo budo išaiškinti. Nėra abejojimo, juog, kada cariuksa merginosi su savo nuotaka, o dabarykščia žmona ir Maskolijos ciecoriene, tai toji turėjo ant jo įtekme. Jug žinoma, kaip svetimose žemėse žiuri ant Maskolijos, ant jos carų ir ant tų visų bjaurenybių, kurios čionais nuolatai darosi. Taigi ir toji kunigaikščionė buvo girdėjusi apie tuos dalykus ir, žinoma, kartas nuo karto bus apie tai su savo jaunikiu, cariuuku, išisnekusi ir jį paakinusi, o rasi ir prašiusi, idant jįsai elgtusi kitaip, nekaip Maskolijoje paprasta. Tai Mikalojus iš pradžios ir bandė ką veikti į tą galą, bet, kada anie nelabieji rodininkai nuodė, kas čia darosi, tai visais galais pradėjo apie carą

triusti, kolei ant galo jiems pasisekė įstatyti jį į tėvo vėžes arba, geriaus sakant, į savo vėžes, nėra jug ir aną jie valdė. O kad jau šitasai silpnadvygis syki pakliuvo į tų nelabųjų kilpas, tai dabar jau jie su juo važiuos. Viens važiuos, kits jos, kits kitaip kaip suksis, o jie visi jodys mums ant sprando...

J.

Priverstinas mokslas, ar priverstinas maskolinimas?

Rusų valdžia, kaip girdim, pradėjo rupintis įvesti priverstiną pradedamąjį mokslą visuose po jos jungu esančiuose kraštuose. Bet kas tai yra tas priverstinas mokslas? Atsakau: tai labai puikus daigtas, vyručiai. Jei ištikro tikras geras mokslas taptų Maskolijoje priverstinas, tai tik džiaugtis reiktų. Mat, tada vaikinai ir mergaitės, sakysim, nuo 8 iki 14 metų, turėtų lankyti mokyklas, kur mokintų visai dykai. Ir vargingiausieji tėvai galėtų tada leisti savo vaikus mokintis. Kurie neturi reikalingų knygų, tai ir knygas tokiose mokyklose gauna dovanai. Valgyti, sako, ir-gi duosią tiems, kurie negalės išmisti iš savęs. Tada negalėtų jau nė viens tėvas atsakyti, kad jis negalįs savo vaikų mokinti todėl, kad netur iš ko. Bet iš ko katė džiaugias, iš to pelė verkia, sako priežodis. Ir tasai priežodis labai pritaikomas prie mūsų, prie lietuvių. Mes jug nė viens nepiekiame mokslo apskritai, bet jei tas mokslas neyra tikras mokslas, o tiktai padargas mums naikinti, tai mes jau niekaip iš to džiaugtis negalime. Ir tikrai, jei maskolių valdžia panorės įvesti pas mus Lietuvoje priverstiną pradedamąjį mokslą, tai tatau bus tik nauji panceriai, kuriais mes jau ir teip gana kietai suveržti esam. Tik pamislykite! Dabar mums užginta apsišviesti savo kalboje, bet vis da turime nors tiesą neleisti savo vaikų į rusiską „učilišcės“, kuriose jie išmoka tik rusiskai keikti ir kolioti. Jei mūsų vaikai išėję iš tų mokyklų neužmirštų to, ką jie tenai išmoka, tai būtų labai negerai. Ant laimės lygšiol rusiškos mokyklos mūsų krašte da nėra teip įtaisytos, kad žmonės, kaip jau buvo rašyta, tik varomi teleidžia savo vaikus į jas. Lygšiol jos da neįstengė teip labai pagadinti mūsų žmonių. Vienok viskas virstų kitaip, jei maskolių valdžia užsigeistų ir pas mus įvesti priverstiną lankymą savo mokyklų, jei mokslo kalba liktų maskoliška. Tada maskoliai, jei nesuėstų mūs, tai bent itin galėtų daryti. Jug prieš tokią galybę būtų jau dang sunkiau turėtis. Užguls kauli luokys, ir gana. O kās nežino, kad mokykla — tai geriausias įrankis valdžiai išplatinti visokius

užmanymus. Mes žmonės neapšviesti, ne daug ką tesuprantam, ko valdžia geidauja: tai ir galim pagaliaus pasijusti, kad įlindom į maskolių bučių, kaip jie mums pradės brukti tą priverstinąjį mokslą su savo maskoliška kalba. Kitas dalykas, jei valdžia pavelytų mums tose mokyklose mokintis savo kalboje, kad sugražintų mums spaudą, kad leistų taisyti lietuviškus knygynus. Tada mes, žinoma, mielai leistumėm savo vaikus į tas mokyklas, ir džiaugtumėmės, juog ištikrųjų gausime tikrą mokslą. Ir rusiskai, kas norėtų, būtų mums tada daug lengviau išmokti. Musų vaikai dabar išmoka kas-žin kaip ževernoti: kiekviens mokantysis teisingai rusiskai tik nusijuokia, išgirdęs mūsų vaikus rusiskai kalbant. Nėsa ir negalimas daigtas gerai išmokti kalbą, kad jos nėra kam gerai išguldėti, o ir negalimas daigtas išguldėti, kadangi toki maži vaikučiai, ką tik atėję į mokyklą, labai menkai tegal suprasti išguldymus apie svetimos kalbos mokslą, nors jiems ir lietuviškai pasakotum. Pirmučiausiai reikia kudyki prigimtojų kalboje gerai pralavinti, tai jisai įgys ir daugiaus dvasiškų pajiegų svetimai kalbai suprasti. O kaip šiandien mokina „učilišcės“, jug jau visi žinome. Jug viskas eina visai atžagariai. Jei maskolių valdžia norės pas mus butinai įvesti priverstiną lankymą pradedamųjų mokyklų, tai mes, lietuviai, pirmučiausiai privalome reikalauti, kad sugražintų mūsų kalbai tokias-pat tiesas, kaip ir rusiskai, ypač pradedamosiose mokyklose. Jei tai nebus išpildyta, tai mes turėtumėm kaip nors pasirupinti, kad tasai valdžios užmanymas negalėtų mūsų užgauti. Nesidvyvykite, kad aš teip apie rusiską mokslą šneku. Jug aišku: aš nesakau, kad mums visai nereikia mokintis, aš tik sakau juog mums reikia apsišviesti lietuviškoje kalboje. Aš ir prieš rusiškos kalbos mokinimą neturėčiau nieko, kad tik ir mūsų pačių kalbą mokykloje būtų pripažinta per lygią maskoliškajai. Jug labai gerai, kad žmogus gali šnekėti ir svetimoms kalboms, jei gali pasisikaityti ir svetimus raštus; bet jei valdžia tik tesirupina, kaip mus išnaikinti, o nieko nedaro mums ant gero, tai tokiai valdžiai — nykstį tarp dviejų pirštų. Da čionais pasakau, ką esmi girdėjęs nuo savo kaimynų. Aš kalbėjau apie tą priverstinąjį maskolių mokslą su ukininkais ir su apšviestais vyrais, tarp kurių buvo ir ne lietuvių, ir visi turi tą pačią nuomonę apie tą dalyką, kaip aš čionais trumpai išguldžiau. Ir dyvinas daigtas, juog seneliai, kurie da baudžiavas atmena, daug prilankesni prie maskolytės, nekaip jaunoji karta. Nė vieną senį girdėjau gūriant maskolių valdžią ir jos darbus; nėjoki išrodymai, nė išguldymai ne-

gelbėjo, — jie pasiliko prie savo nuomonių ir gana. Iš to galima matyti, kaip seneliai toli užpakalyje atsilikę, ir kaip per ilgą laiką žmogus prie bjauriausių daiktų pripranta, kad jau paskui jam išrodo, lyg rodos jau teip ir turi būti.

Sukys.

Apie tabaką.

Visos tautos papratusios naudoti vaistus, apkvaitinančius ir apsvaiginančius žmogų. Iš tokių vaistų dažniausiai žmonės vartoja degtinę, alų ir kitus spiritinius gėralus. Degtinę geria beveik visose šalise. Be degtinės yra da daug kitokių apkvaitinančių vaistų. Pas mus Europoje ir apskritai šiauriosiose šalise labai yra išsiplatinęs papratimas — rudyti tabaką.

Tabakas, kaip kiekvienas žino, yra tai smirdanti žolė, labai panaši į durnaropes. Ji uosto, ruko ir dagi čiulpia. Tabaką parvežė prieš tris šimtus metų iš Amerikos prancuzai, ir greitai pasklido jis po visas šalis. Iš pradžių mislyjo, kad tabakas naudingas sveikatai, gydė juo visokias ligas ir jį vadino dieviška žole. Bet greitai visi pamatė, kaip kenkia sveikatai ši žolė. Tada pradėjo drausti tabaką ir bausti tuos, kurie jį vartojo. Bet žmonės neklausė. Tasai blogas įprotis platinosi vis labyn ir labyn. Nuo mokytų ir turtingų žmonių tabakas pakliuvo ir prastiems žmonėms, ir dabar ruko beveik visi: ponai ir prastuoliai, mokėti ir nemokėti, dvasiški ir nedvasiški.

Tabaką dabar sėja daugelyje vietų; teip vienam Kryme (Maskolijoje) 1882 metuose buvo užsėta tabaku koki trys tukstančiai margų lauko, o 1885 metuose — per 6 tukstančius. Vieton javų ir vaisinių medžių pradėjo žmonės sėti šią nuodotą, smirdančią žolę. O kiek tabako pabriku! Tik vienoj Maskolijoje yra jų koki 500. Kas metai Maskolijoje išdirba tabako apie 3 milijonus pudų. Sitieka duonos galėtų maitintis kelios gubernijos per ištisus metus. Maskolijos vyriausybė išrenka už tabaką mokesčių kas metas apie 25 milijonus rublių. Iš to jau galima matyti, kaip daug tabako išeina vienoje tik Maskolijoje.

Tabakas yra nuodai (tručizna). Iš tabako lapų galima išvaryti rainą skystimą, panašų į skystimą, ką lieka pypkėje parukius. Tą skystimą vadinu nikotinu. Nikotinas — tai yra tas apkvaitinąsias vaistas, del kurio žmonės ruko tabaką. Iš svoro tabako galima išvaryti iki trijų lotų gryno nikotino. Pritirta, kad nikotinas yra labai stiprus nuodai. Gana prarijus tik lašą nikotino, ir žmogus miršta. Teipgi ir kiekvienas gyvuolys stimpa nuo lašo to skystimo, o paukščiams tai gana

jau vieno nikotino kvapo: paukštis stimpa, kaip tik užuodžia nikotiną. Nuo nikotino gaišta visoki vabalai, vorai ir kirmėlės. Deltogi žmonės, norėdami išnaikinti kirmėles ant medžių, vandenyje mirkina tabako lapus ir laisto tuo skystimu medžius; teisybė, kirmėlės gaišta nuo to, bet, jeigu tabakas ilgai mirko tam vandenyje, tai ir medžio šakos džinsta. Jeigu tuo tabakiniu šarmu palieja kelis kokį augalą, tai teip-pat nudžiusta.

Gyvuoliai, kaip viršų sakyta, stimpa jau nuo vieno tik lašo gryno nikotino. Gyvuolys, užgriebęs tabako nuodų, nerimsta, pradeda mėtytis į visas puses, svyruoja, toliaus ima raivyti ir gaišta. Teip-pat einasi ir žmogui, jeigu išnetyčių tabako nuodai įeina į vidurius. Veidas išbala, kaip drobė, ant kaktos pasirodo lašai šalto prakaito, galva pradeda suktis; žmogus alpsta, pradeda vemti; širdis ima greičiau tvaksėti, akys aptemsta; žmogus pradeda kvėpuodamas kriokti, mėtosi ir stena, raivosi, paskui visai apalpsta ir miršta apsuputojęs. Tabako nuodai teip-pat apkvaitina žmogų, jeigu tik tabako lapus pridedi prie kuno. Nuo dantų gėlimo kitasyk deda tabaką į burną, arba iš-viršaus prideda sušlapitą tabako lapą. Nuo to kitam žmogui darosi pikta, apsuka galvą, jis apkvaista ir gal apmirti. Dėlto žmonės negerai daro, pridėdami tabako lapus prie opų. Tabako nuodai lengvai pereina į kuną ir gal kitą kartą padaryti daug bėdos.

Pypkininkai, berukydami tabaką, įtraukia nikotiną drauge su dumais į plaučius, kur jis užsilieka; iš plaučių su krauju jis išsiskirsto po visą kuną ir įsigauna į galvos smegenis. Dėlto tai rudyti tabaką teip-pat nesveika, kaip ir imti į vidurius. Jeigu rudytojams tuojaus stačiai nieko nekenkia, tai tik dėlto, kad jie ruko ne po daug. Dumuose vieno papierošo ar pypkės mažai yra nuodu: nuo jų negalima numirti, nors nepratusiam žmogui ir nuo vieno papierošo pikta darosi. Žinoma, daug priguli nuo papratimo. Prie tabako, lygiai ir prie kitų nuodų, sakysim, prie spirito, galima priprasti: žmogus visai negerias arielkos, pasigeria nuo vieno stiklelio, o girtuokliui ir bonkos mažai. Ta-pat ir su tabaku. Bet tas dar nereikia, kad nekenktų rukymas tabako po truputį. Ir vienas papierošas daro kenksmą žmogaus sveikatai, tik tai sunku patėmyti teip greitai. Bet, jeigu kas ruko ilgai, tai jo sveikatai daug kenkia, ir juo labiau, jeigu jis žmogus silpnas.

Kam gi žmonės ruko tabaką, uosto ir dagi čiulpia? Ko jie jame ieško? Kas jame brangu jiems? Pasakytų kas, kad gardus

ar saldus, — neteisybė. Tabakas visai ne saldus, nė gardus. Žmogui nepratusiam jis stačiai smirdi. Pasakyti, kad tabaką ruktų dėl sveikatos, teip-pat negalima. Tabakas yra baises nuodai ir visi žino, kad jis suvisu neina ant sveikatos, o vienok ruko. Jeigu paklaustum ko, kam jis traukia į savę teip smirdančius dumus, tai atsakys, kad daro tą iš neramumo ar iš papratimo, arba dėlto, kad visi teip daro. Bet tai da neatsakymas. Jeigu visi teip daro, tai kam jie teip daro? Jeigu daro, iš papratimo, tai kodėl jie pripranta? Tik įprasti į tabaką nelingva ir ne kiekvienas gali. Atsitinka ir teip, kad kitas, norėdamas, negal įprasti, ir tur liautis rukes. Jeigu žmonės ruktų tabaką tik iš neramumo, tai nuo neramumo galima dainuoti, grajyti, švilpauti ir t. t., o geriausia ir naudingiausia yra imti kokį darbą. Žmogui neramu be darbo, ir reikia ką nors veikti. Jeigu jis pradeda rukti, tai ne iš vieno tik neramumo, bet da tur buti del kitokios svarbesnės priežasties. Jug tabakas nuodai, sveikatai kenkia; kits žmogus jo tiesiog nenkenčia; ant tabako ir pinigų reikia nemažai. Jeigu žmonės, nežiūrėdami to, vis tik ruko, tai tur but tam yra svarbi priežastis.

Jeigu paklauskite girtuoklio, kam jis geria, tai pasakys, „kad linksmas būtų“, ir pamenuos: ne dėl linksmybės, bet dėl apkvaitimo jisai geria. Tikroji linksmybė ne nuo degtinės pareina. Žmogus tikrai linksmas, kada jo sauzinė gryna, kada jis su visais santaikoje gyvena ir visus myli, o girtos linksmybės visai ne tokia: stačiai sakant, ten ne linksmybė, bet kvailystė, ir apkvaitimui geria degtinę ir ruko tabaką. Girtuoklis, išgėręs degtinės, apsigeria (apkvaista) ir apie viską užsimiršta; ruko, ruko, prisitraukęs smirdančių dumų, teip-pat pamaži apkvaista ir užmiršta savo negerus darbus, ar ką kitą, nuo ko jam neramu.

Šito apkvaitimo žmonės ir jieško, tam jie ir ruko tabaką. Kam-gi žmonės apkvaitina savę? Tik tam, idant apmalšintų saužinę ir užmirštų savo negerus darbus. Žmogus, padaręs ką nors negero, nerimsta: protas jam rodo jo klaidas, o sauzinė ji kankina. Dėlto vieni taiso savo klaidas, o kiti vieton pasitaismo, dėlko reik truputį nukęsti, stengiasi suvisu užmiršti apie tai. Tada tai jie pradeda jieškoti, kuo apsvaiginti protą, kad patys nematytų, ką jie pikto padarė. Dėlto ir stveriasi kokių nors apkvaitinančių vaistų: degtinės, alaus, tabako ir kitokių. Visuose šituose vaistuose yra nuodai, kurie apsvaigina protą. Žmonės žino tai, ir dėlto apkvaitina savę, kada nor padaryti ką pikto ar jau yra padarę.

Ne dėl linksmybės žmonės apkvaitina savę, nė iš neramumo griebiasi už apkvaitinančių vaistų, bet dėlto, kad apsvaigintų protą, apmalšintų savo saužinę. Kitą syk geria, kad užmirštų savo vargus ir nelaimes, bet čion tik apsigaua, nes užmiršta tik ant laiko, o paskui jiems da aršiaus.

Apmalšindamas protą ir saužinę, tabakas daro žmonėms didelį dorišką kenksmą. Ap-sirukę jie nemato to, ką galėtų matyti nerukydami; bet negalima kaltinti tabaką už viską, ką tik blogo daro ruko, ruko. Ir tarpe rukančiųjų yra gerų žmonių, o tarpe nerukančiųjų — pikčių. Bet negalima abejoti, kad jeigu geri žmonės nerukytų ir negertų, tai jie da geresni būtų.

Ruko, ruko duoda pikta pavyzdį kitiems. Jaunieji ir vaikai pradeda rukti dėl to, kad vyresnieji ruko, o vaikams rukymas labai nesveika. Rukantieji vaikai netur geros atminties, nenor mokintis ir silpsta. Ant pažiūros jie išrodo ligoti, veidai jų išblyškę. Negana to, ką ruko, ruko savę žudo, jie dar apgirdo tabako dumais ir savo namiškius, nerukančius šeimynykščius.

Tabakas labai kenkia žmogaus sveikatai. Nikotinas, kuris yra tabako dumeose, kaip jau minėta, smarkiausias tarp nuodų. Sykiu su dumais įeina jis į plaučius, o su seilems išprusta pilvan ir įsisunkia į kraują. Ruko, ruko mažias valgo ir užtai silpsta. Bet ypač kenkia rukymas plaučiams ir širdžiai. Ruko, ruko dažnai kosti, nes kvėpuoja nuodotu oru; širdis jų greičiau tvaksi nei sveiko žmogaus. Tik žinoma, prie kožno rukymo į kuną žmogaus įeina nedaug nuodų, bet atsiminkime, kaip dažnai pypkininkai ruko!

Sakysim, per metus ruko, ruko mažiasiai išruko šešis svarus tabako. Iš šešių svarų tabako galima išvaryti kokią 10 lotų nikotino, o nuo šitiekos nuodų gal numirti pusė tūkstančio žmonių, imant ant kiekvieno žmogaus po lašą. Na, žinoma, prie rukymo dalis nuodų sudega ir ruko, ruko įtraukia į savę kur-kas mažiau.

Yra drutų žmonių, kurie nejaucia kenksmo nuo tabako savo sveikatai, bet ir jiems rukymas neina ant sveikatos. O juo silpnėsnis žmogus, juo labiau slėgia sveikatą tabakas ir juo dažniau jis ruko, juo labiau gadina savo sveikatą. Pažiūrėkim dabar, kokios ligos gali gauti pradžią nuo rukymo tabako. Kiekvienam ruko, ruko reik žinoti jas, ir tai dėlto, kad apsigeręs nuo rukymo nejieškotų kitokių vaistų, tik liautųsi koge greičiausiai rukes. Kiekvienas ruko, ruko tur kokią nors ligą nuo tabako. Veidas daugumo ruko, ruko išblyškęs. Akims dumai tabako labai kenkia ne tik patiems ruko, ruko, bet ir tiems, kurie

sykiu su jais gyvena. Jie ne teip aiškiai mato, kaip nerukantieji arba su rukanciais negyvenantieji; gal kitąsyk ir visai apjakti. Lupos jų kitą kartą trūksta, ant lupų ir liežuviu gal atsiverti opos. Liežuvis ruko-
tojaus apneštas gelsvoms dulkėmis. Burnoje kartu, iš burnos smirdi. Dantys gelsta, juosta ir trupa (gura). Rukytojai dažnai spjauto; seilė jų nuoduota; jeigu ją prarytum, tai darosi pikta ir skanda skilvį. Tankiausiai rukytojams skanda gerkle, jie kosti ir beveik visados užkimę. Daugiausiai nukenčia nuo tabako plaūčiai. Vieton gryo oro rukytojas įtrankia nuoduotus dumus. Dėlto rukytojai tankiai serga džiova. Jie visados greitai pyksta. Kenksmas nuo tabako nevisados tuojaus pasirodo. Yra žmonių, kurie daug metų ruko, ir nemato ant savęs jokios ligos. Bet tai tik iki laikui. O nuo visų rukytojų ligų toks prastas ir pigus vaistas — mesti rukių, ir viskas eina geryn!

Rukytojai da tur žinoti, kad jie ne tik savę žudo rukymu, bet ir daugybę darbininkų, kuriuos vargas varo ant tabako pabrių; tie nelaimingi da daugiaus kenčia nuo tabako nei didžiausi rukytojai. O rukytojai visai nenori žinoti, kiek nelaimių jie daro savo piktu papročiu.

Norint suprasti, kiek žmonės pameta per rukymą tabako, reikia žinoti, kad visame sviete tabaku užsėja kokių du milijonu margų žemės. Javais, nuo tokio ploto galima būtų išmaityti keliolika gubernijų. Kaltinikai to visko, žinoma, rukytojai. Tankiai galima matyti vargdienius-neturtėlius: vaikai jų vaikščioja apdriškę, alkanai, o tėvai ir geria ir ruko, prageria ir praruko tą, kuo galėtų išgelbėti savo vaikus nuo vargo.

Bet ir tai da ne viskas. Maža to, kad ant tabako išeina pinigai ir darbas, bet da jis išdegina kartais kaimus ir palieka žmones be stogo.

Visados yra buvę žmonių kurie matė tabako kenksmą ir stengėsi jį išnaikinti. Iš pradžių senovėje, kur tik pradėdavo rukti tabaką, baudavo rukytojus ir kitą syk gana smarkiai. —

Anglijoje senovėje uostytojams tabako pjaustė nosis, o rukytojams — lupas. Tą-pat darė ir Maskolijoje. Tulose Arabijos vietose ir dabar baudžia rukytojus, nes pagal arabų tikėjimą rukymas yra nuodėmė. Tenais sodiečiai renka iš savo tarpo dievobaimingus žmones, idant žiurėtų, kad nieks nerukytų. Prasi-kaltusiam t. y. rukytojui susirinkę kaimynai pila kailį. Niekur teip nepersekiojo rukytojų, kaip seniau Turkijoje, iš pat pradžių, kaip tabakas ten ką-tik buvo atsiradęs. Iš pirmo ten už rukymą tabako pradurdavo nosyje

skylę, įstatydavo ton skylėn cibuką ir, užsodinę prasikaltusį ant asilo, vadžiūdavo ir rodydavo, kad kiti matytų ir paliautų rukę. Kada nē tai nenugrasino rukytojų, tada bauda da padidino. Rukytojams kirtu galvas; bet vis neliovė rukę. Ir dabar niekur teip daug neruko, kaip Turkijoje, kur teip nesvietiškai persekiūdavo rukytojus.

Dabar beveik niekur už rukymą nebaudžia, išskiriant mokyklas. Vieton persekiojimo valdžia visur uždėjo ant tabako mokestis ir tur dang pelno iš tabako. Tokiu budu vieton ginti žmones nuo nelaimės valdžia da padidino ją, nes uždėjus mokestį ant tabako, pakėlė jo prekę.

Kokiu-gi budu galima būtų apsiginti nuo rukymo?

Geriausia būtų įsteigti draugystes, kurių sanariai išsizadėtų rukymo tabako. Tokios draugystės yra kitose šalise. Prancuzijos nerukančiųjų draugystėje yra apie 1200 sanarių. Anglijoje teip-pat yra tokia draugystė; kas nor į ją įstoti, tur prižadėti niekad nerukyti tabako. Prie šitos draugystės priguli apie 30000 žmonių. Tokios draugystės labai yra naudingos. Visi pradeda rukti, neapmąstę, kokį kenksmą sau daro, o tokiose draugystėse išaiškina, kas gal nusiduoti nuo rukymo. Žmonės, supratę kliaudingumą savo nuomonių apie rukymą, liaujas rukę, arba nesipratina nors da nerukantieji. Didelę geradėjystę padarytų rukytojai sau ir visiems savo artymies, pametę savo papratimą. Daugumas jų mąno, kad paliauti rukių negali. „Aš, sako, velyju būti nevalgęs ir negėręs, nei paliauti rukių!“ Bet tai neteisybė: ne vienas pameta, jeigu tik tikrai to nori. Iš pirmo, teisybė, nesmagu, bet tas greitai pereina. Kiti vėl, minkšta-dušiai, pameta, ir vėl paskui da labiau pradeda rukti. Paliovus vieną kartą, daugiau nereikia imti tabako nē į rankas. Mesti reikia iš sykio. Nerukantieji ir moters gal šitame dalyke labai daug pagelbėti.

Iš Lietuvos.

Iš Kalvarijos paviečio. (Suv. gub.) Trumpam laike po šių naujų metų, po mūsų pavietį, tarsi žaibo greitumu, pasklido garsas, buk lietuviškos knygos pavelytos, spauda mums ataduota! Tokią linksmą naujieną išgirdę kiekvienas, aukštyn rankas pakėlė, pirmičiau Dievui padėkavojo paprastais žodžiais: „Dieve, Tau dėkui, Motinėle. Švenčiausia!“ — ir kožnas apreiškusiojo tą linksmą naujieną klausė: kur, mano mielas, pasėmei tą linksmą naujieną? — Iš kur sėmsi! Ana žmonės šneka, kad Kalvarijos vargamistra gavo iš žigunės daugelį lietuviškų knygelių, atsiųstų iš Prusų ir perleistų per Vilniaus cenzurą

Ar tai da geresnio ženkle reikia? Jei cenzura leidžia knygeles dirbtas Prusuose, tai žinomas dalykas, kad pradės jas spaudinti ir mūsų pusėje. O tada tai bus gadynė! Teip du ukininkai sustoję kalbėjo, ir aš tą kalbą savo ausimis girdėjau. Juogei tuokart ir aš iš netyčių pirmą kartą tą linksmą naujieną buvau išgirdęs, nors iš džiaugsmo ašaros per veidus biro, bet priėjau prie tuodviejų ukininkų ir, nors buvo hepažįstami, užklausan skelbiko: ar tiesą tamsta kalbį? iškur tai žinai? ar kartais ne melaginga toji žinia?

— Melnoti, prieteliau, aš neesmu prapkęs. Štai mano kumas pereitą utarniką buvo Kalvarijoje, kur visi žmonės garsiai šnekėjo, kad tikrai daug knygų tasai vargamistra esąs gavęs su cenzūros leidimu.

Ir teip apie tą džiaugsmingą naujieną pasišnekėję bėgom toliaus. Bet kur bėgom — gal paklauskite ne vienas? Tai-gi bėgom protekiniais, norėdami sutikti kokį žmogų apie tai da negirdėjusį, — kad tik galėtum žmogus, rodos, but pirmutiniu skelbiku apie tą linksmą netikėtą naujieną.

Per porą savaitių tai nė negirdėjęi žmonių apie ką kitą kalbant, tik vis carą Mikalojų šlovinant . . .

Trumpam laike, tam garsui pasklidus, paviečio viršininkai pradėjo važinėti po valsčius, ant jų susirinkimų ir vel skelbti kitą naujieną: kad nuog ciesoriaus parėjus žinia, buk įsiai šaukiasi savo valdomuosius pas savę, po vardu „deputacijų“, pasveikytų jį su sužadotuvėms ir kad į tas deputacijas bus išrinkti vyrai iš ukininkų. Juogei tų deputatų užduotis bus, pasveikinant savo ciesorių, priesti jam duonos ir druskos, o tą duoną ir druską teip iš rankų nepaduos, bet reikia nupirkti tam tyčia indelius. Prie to dar busią labai gražu, kad ir dovanas nuvežtų. O tos dovanos už dyką iš niekur nepaimamos, ar nepaskirsią žmonės ir pinigų ant to. Teip, paviečio viršininkai į žmonės per valstiečių susirinkimus kalbėjo. Kaip girdėjau, Raudenio valsčiaus raštininkas, prie tokio maž-daug pamokslėlio, kur nė pavieto viršininko nebuvo, da pridurę stačiai, kad ir lietuviškos knygos, kaip girdėti, busiančios pavelytos.

Nudzingę žmonelės, juogei ant „Šaltinių“ jau galės be baimės Dievą garbinti, vienu balsu veik visuose valsčiuose tik skyrė šimtines ant minėtų dovanėlių ciesorini Mikalojui.

Buvo girdėti žmonių balsai: — mes jam, tam geradėjui, ciecorini, da gyvam tebėsančiam paminklą pastatysime!

— Dieve duok — išgirsi kitam krašte šaukiant — kad jį Dievas sergėtų nuo visokių nelaimių, — Dieve duok ilgą, koilgiausią gyvenimą!

Ir nieko daugiau negirdėjęi, kaip tik: Dieve duok, Dieve duok! Jeigu būtų rinkta tuos širdingus žmonių velyjimus, tai būtų graži litanija surinkta. Ne vieną „Dieve duok“ ir aš pats pridėjau.

Teip priduręs ne vieną „Dieve duok“, kiuldinau ir aš pamažėli namuosna. Be kiuldinant man vienam, iš nuobodumo ir užėjo mislis net sukalbėti kelis poterėlius už to Mikalojaus sveikatą! Jau pakėliau ranką prie kaktos ir ketinau sakyti: Vardan Dievo Tėvo ir t. t., kaip tuo kart iš užpakalio sušuko mano kaimynas: „Šimai, nesiskubik — palauk. Susiėję kartu pareisiva — pasikalbėsiva“. Kad ne tasai kaimynas, bučian ir sukalbėjęs kokį poterėlį, bet iš tos priežasties turėjau tas paliecvotas maldas atadėti ant kito sykio, o suvieniję kelionę traukėva abudu namuosna besikalbėdamu vis apie tas pageidautasias knygeles. —

Nors trumpais žodžiais čionais išrodau žmonių džiaugsmą, per ką nesigailėjo nė pinigų, o už iškanlytus veidmainingai pinigus bene puikiausias dovanas ciecorini nupirkę nuvežė, apie ką ir lenkų laikraščiuose buvo paminėta.

O ką-gi mums tasai Mikalojus suteikė už tas dovanas, už tuos dievustus atsidadėjimus už jo sveikatą? Tai-gi, nė ką daugiau, tik tai ką buvo neva leidęs, tai ir vėl išplėšė: kaip buvo užgintos mums knygelės, teip po tų deputacijų ir vėla jas uždraudė.

Dievas žino, kas kaltas! Gal ant galo ir tie mūsų deputatai — atsiprašant — asilai. Vaziavo, tartum nežinodami kur, nė ko. Lankė, nežinodami ką tokį. Kas kaltas — tai to mano protas nuspėsti negali. Tiek tik tai mano makaulė velyja, idant tie visi dusavimai ir aukščiau minėti nuo Dievo prašymai, suvisu priešingai suvirstų ant to kaltojo sprando!

Tai jums, vyručiai, ir šimtinės! Kelkime, dirbkime, procėvokime, nes nepoilgo gal ateis ir koronacija, paskirsim viliokams ir vėl kitas šimtines, o bene už anas užgins ir melstis mums savo kalboje. . . .

Ukininkas Kalvarijos paviečio.

Nuo Vilkmergės (Kanno gub.) Netoli Vilkmergės vienas dyvlikos metų maskoliukas, našlės vaikas, nukirto penkiolikos metų žydukui galvą. Tai atsitiko pernai per mėslavežį. Motina to vaikino buvo išėjusi kasžin kur ir namieje paliko jį vieną. Į tą tarpą atėjo žydukas su maišelin visokių niekniekių. Mūsų mažasis kacaputis ir sako tam žydukui: „Tu palauk čia, o aš eisiu atnešt šerių, kiaušinių — tai mudu mainysiva.“ Zydukas apsidžiaugė, kad čia bus pelno, pasidėjo ant žemės maišą ir pasilenkęs pradėjo

apie jį triūsti! Tuo tarpu galvažudys į vietą šerių ir kiaušinių atsinešė kirvį ir kirto iš viso vieko pasilenkusiam žydukui per sprandą, — ir galva nusviro. Paskui jisai paėmė žyduko maišelį ir nunešė į žolyną paslėpė, o žyduką norėjo taipgi laukan išvilkti, vienok bevelkant žmonės nuo ulyčios pamatė ir užtėmyjo tą baisingą darbą, ir mažasis galvažudys tapo suimtas. Kada tą kacaputį pristatė į sudą, tai jisai ėmė kaltinti kitą vaikutį iš kaimynų, buk anasai jam padėjęs žyduką užmūsti; vienok sudas aiškiai suprato, kad mažasis galvažudys meluoja, ir aną vaikutį paleido; o užmūšėjas tapo apsudytas ant ketverių metų į Sibirą. — Neperseniai vienas ukininkas netoli Vilkmergės užmūšė savo pačią. Jisai savo pačios nekentė, o mylėjosi su merga-samdininke. Vieną kartą juodu su ta merga užpuolė klojime ant nelaimingos moteriškės, perdurė jai gerkle ir nuleido kraują, o paskui nugabeno į stubą ir pakasė asloje. Bet tą darbą matė to paties ukininko piemenukas iš jaujos, ir nubėgęs į kaimynus papasakojo viską. Kaimynai atėję surišo užmūšėjus ir atidavė į policijos rankas. Tasai ukininkas su merga tapo apsudyti ant dvylikos metų į Sibirą.

Kaune pernai maskoliai buvo snėmę vieną merginą, škaplierninkę, už pardavinėjimą lietuviškų knygų. Krata, matyti, įvyko, pagal keną nors skundą, nėra maskoliai ją užpuolė kratyti tada, kada ji turėjo namuose gana daug knygų. Knygas maskoliai atėmė ir sugedino; o ją pačią įmetė į kalėjimą ir paskui apsudyjo ant šešių mėnesių kalėjimo, ir uždraudė jai daugiau nieko nepardavinėti, kada ir iš kalėjimo ją išleis.

Teip maskoliai gaspadorauja mūsų žemėje!

Pilviškiai (Mariamp. p., Suvalkų gub.) Niekas nepamena da tokių tykių kalėdų, kaip pereitosios. Kad butumėte matę: visos karčiamos tuščios; šinkoriai pasirėdę sėdi po langais ir laukia bernukų atnešant kruviną metų uždarbį. Bet šitiems nė motais: kaip tik povisam, ir traukia visi savais keliais — ant namų. Mat, ir klebonas nuo sakyklos draudė šeimynykščius, kad nesivalkiotų po karčiamas ir netsytrauktų nuo ukininkų lyg trečiai dienai kalėdų. Vieni paklausė kunigų, o kiti, žinan, skaito laikraščius ar kokias knygeles; tiems karčiama visai jau nerupi. O šinkoriai langus ką neišstumė į ulyčią, berymodami ir belaukdami svečių. Bet nieko nesulaukė: po trečiai jau visi Pilviškiai buvo tušti, tai tau ne kiti metal! Budavo, įeisi į karčiamą: riksmas, bairniai, peštynės; karčiama pilna prirukta, prispjandyta, privemta — bjauru žiūrėti... Ateik ant rytojaus: stalai išvartyti, langai išdaudyti, sienos kruvinos, —

tuo matai, kad čia apščiai antakių tapo nudaužyta ir nosų nuskaldyta. O nakvynė — vienų lastoje (koze), kitų grovyje ar šėip kur patvoryje, o kitas da rytą po stalu voliojasi pasmirdęs. O šimet — kas kita — turime dėkavoti Viespačiui už gražią metinę šventę, ir melstis, idant vis mums tokias kalėdas duotų.

Ploksčiai (Naum. p., Sv. gub.). Pernai per Marijos vardą į Ploksčius suvažiavo daug kunigų; o kur suvažinoja daug kunigų, ten susirenka ir apščiai policijos. Policija sulindo į vieną karčiamą, tenais su tokiais puspolicijantais gerai išigėrė ir pradėjo žmones užkabinėti. Vyriausias policijantas buvo Erbstas (iš Kriukų), o antras prie jo — Žbirajevskis ir du šaltysiai prie jų. Čia atsirado daugiaus vyrų, kurie išigėrė pradėjo vaidytis. Tada policijantai, patys vos ant kojų nustovėdami, norėjo žmones numalsinti, o kitus ir į cipe nuvesti. Žmonės nenorėjo jų klausyti, ir policijantai pradėjo su kalavijais švaistytis. Antanas Gudiskis (iš Antkalniškių) srėbė Erbstui su pagaliu per galvą, Erbstas drožė Gudiskiui su kardu per ranką ir ką ne visai ranką nukirto; o paskui apsiaklojęs ėmė kapoti ir savo draugus — šaltysius. Vienam pusę veido su ausia nukirto, kitam galvą iki smegenų perkirto; da vienam ranką perkirto ir kaktą įžymėjo, o vienam per storus drabužius kuno nepasiekė, tiktai gerai apkapojo...

Ant rytojaus, matyt, pabugę policijantai atvažiavo pas šituos taikytis ir davė dešimts rublių. Šitie pinigų paėmė, o skundą tačiau padavė. —

Nr. 3. „Ukininko“ 1894 m. buvo rašyta, kad mūsų klebonas, Tamošius Jankauskas, labai pabrangino randą už namus lietuviškai pardavinėčiai. Tai nevisai teisybė: klebonas nereikalauja šimto rublių; jis ima nuo p. Račkausko gerai mažiaus už namus; galėčiau pasakyti tikrai kiek, bet nenoriu. P. Žilini buvo dėlto pabranginęs, kad tasai norėjo išeiti ir palikti tuščią vietą; taigi, nenorėdamas palikti namus be naudos, pavedė kitam. O pabrangino šimet dėlto, kad reikėjo naujas pakuras ir naujus tvartus statyti. —

Toji lietuviška pardavinėčia geriems žmonėms labai geras daigtas. Geri žmonės mielai perka čionais, ką tik reikia, ir džiaugiasi, kad nereikia eiti pas žydą. Bet yra ir tokių, kurie, nežinia, ar tai iš pavydo ar per nįsmanyumą, neliauja pirktę pas žydus. Ploksčiuose laiko pardavinėčią tokia žydelka, Prnmė arba Abelė, — tai toji turi labai gerą liežuvi: ji moka paikesniusius žmones taip perkalbėti, kad jie gatavi savo brolių krikščionių išnaikinti, kad tik galėtų. Paties klebono mergos nusi-vogusios bėga pas Esterkę, kuri joms duoda cukrinių arba lašų užpylusi ant cukraus

kąsnelio. Ypač viena — tokia Barbora — smaili ant saldumynų — tai ta dėlto nė klebono neklauso: ją siunčia pas lietuvių p. Račkauską, tai ji bėga pas žydėlą, nors p. Račkauskas duoda didesnę sąskaitą ir svarą. Yra ir daugiau tokių... jau nė nežinau, kaip tokius žmones vadinti.

P. Dainius.

Iš svetur.

Maskolija. Maskvos sude pradžioje Birželio mėnesio pereinamųjų metų buvo byla, kuri maž-daug parodo valdžios pasielgimą ir ano krašto ukininkų gyvenimą. Užpereinamųjų metų pabaigoje į kaimą Fedoriną (Maskvos gub.) atkeliavo valdininkas rinkti mokesčių. Ukininkai tuomet neturėjo ištekliaus ir dėlto ant sveigos prašė, kad mokėjimą mokesčių valdžia atidėtų iki kitam sykiui. Bet valdininkas ant to nesutiko ir pareikalavo pardavimo jų turto per licitaciją. Ukininkai jam prieštaravo. Tada valdininkas liepė užgrėbti viso kaimo kaimenę, o vaitui (staršiniui), saltyšiniui (starostai), uriadnikui ir keliems liudininkams liepė užgrėbti daigtus tų, ką daugiausiai turėjo „nedoimkų“. Pats jisai nuėjo pas didžiausią valdžios skolininką, Ivaną Goriną. Paskui jį sekė koki 200 ukininkų. Valdininkas, įėjęs į grinčią pareikalavo daigtų išpardavimui ir ėmė smarkauti. Tuo tarpu vyrai ėmė lauke rėkauti ir juokuoti iš jo. Neužilgo išivertė į grinčią kokia 15 vyrų, rėkdam, kad neišduotų jokių daigtų nė padarų, atskaldė valdininkui antausius ir išvadino jį vagim į begėdžiu. Saltyšius ir žemskis norėjo apginti savo poną, bet už tai patys gavo į kailį. Nubaudę poną, ukininkai norėjo įmesti jį į tamsų kambarį, kad ten pasipasninkautų ir aprimtu, bet atkeliavęs į tą vietą daktaras sutrukdė ukininkus, ir pristavas galėjo ištrukti iš kaimo. Jam važiuojant, dar ilgai rėkavo žmonės ir juokavo iš lupiko, kuris tikėjosi priversias vargdienius atiduoti savo paskutinius marškinius. Tyrinėtojai (sliedovateliiui) klausinėjant ukininkų apie tą atsitikimą, šie sakė, kad jie nematė mušant valdininko, bet girdėję, kad ukininkai prašė pratęsti mokėjimą mokesčių, ir sakė, kad nieks negalėjo tikėtis atsikratyti nuo mokesčių, nes didumas jų daigtų (samavorų, kedžių, drabužių ir t. t.) jau anksčiau buvo užgrėbta. Bet, nežiurint ant to, sudas įtikėjo skundikų žodžiams ir du ukininku už mušimą buvo apšaudyti ant 3 mėnesių į kalėjimą. J. Sl.

Pinigus ir laiškus į Ukininko (ir Varpo) redakciją ziūnciant, reikia šitoksai adresas padėti:

Hrn. Dr. Bruazis, Tilsit (Ostpreussen).

Apgarsinimai.

Vienybė Lietuvniukų.

Organas Susivienijimo Lietuvniukų Amerikoje išeina jau dešimti metai kas nedėlia didelės knygos (4to) formoje nuo 16 puslapių.

Vienybėje L. talpinama yra vyrai straipsniai iš viso svieto atsitikimų, o daugiausiai yra žinių iš visų šalių Lietuvos bei daugiausiai rašoma apie gyvenimą lietuvių visose šalose ir pačioje Lietuvoje.

Vienybėje L. talpinama yvairios apysakos iš lietuvių gyvenimo ir nusidavimai iš lietuvių gyvenimo.

Vienybė L. vartoja visiems suprantamą rašybą, teip, kad kiekvienas aiškiai supranta viską, apie ką yra skaitęs.

Vienybė L. turi skaityti kiekvienas lietuvis ir žemaitis ir platinti ją tarp savo draugų bei genčių.

Vienybė L. galima yra kiekvieniame laike išsirašyti; prekė su parsuntimu iki Prūsų rubežiaus 6 rubliai ant metų. Pinigus už Vienybę L. reikia siųsti ant šitokio adreso:

Mr. Joseph Pauksztis, Box 1018.

Plymouth, Luz. Co. Pa. North America arba

M. Noveski,

Tilžėje = Tilsit Ostpreussen, Goldschmiedestr. 8.,

nuo kurio, patiems atsiimant, Vienybė L. kaštuoja tikta 4 rubliai ant metų. Teip-pat pas jį galima gauti, visokių lietuviškų knygelių. Katoliogai norint gauti, reikia prisiųsti pačtos markelę už 10 kapeikų.

„Garsas Amerikos Lietuvių.“

„Garsas Amerikos Lietuvių“ išleidžiamas „Garso Amerikos Lietuvių“ Kompanijos, su sekančiais metais susilaukė naują redaktorių ir turinį savo suvisu perkeitė.

Talpina dabartės „Garsas“ savyje viską, kas tik yra naudinga, akyvo pamokinančio ir palinksmiančio ir teip: yr ten straipsniai apie lietuviškus tautiškus reikalus apskritai. — Straipsniai apie reikalus Lietuvių Amerikoje. — Žinios iš Lietuvos, ypač Rusų vietinuos laikraščių talpint užgintos. — Žinios iš Liet. Amerikos kolonijų. — Apsakymai naudingi — Apysakos — Dainos — Eilės ir t. t. ir t. t.

Žodžiu, jeigu nori greit ir teisingai patirti, kas dedasi sviete, kas girdėt Lietuvoje, kaip einas Amerikos Lietuviams ir kaip jie gyvena, jei nori apsišviesti ir pasilinksinti, skaityk „Garsą Amerikos Lietuvių“.

Prekiuoja „Garsas“ ant metų:

Amerikoje 2 doliaru su parsuntimu.

Prusose 4 markes be parsuntimo.

Rusijoje 2 rubliu be parsuntimo.

I Rusiją prisiųst kiekvieną numerį uždarytuose kopertuose prekiuoj 10 kapeikų kiekvienas numeris.

Rašant į „Garsą“ arba siunčiant pinigus, reikia padėti šio kis adresas:

„Garsas Amerikos Lietuvių“

Publishing Co.

Shenandoah, Pa.

U. S. of America.

Turiny:

Jau caras Mikalojus II atgal pasuko. J. — Priverstinis mokslas, ar priverstinis maskolinimas? Šukys. — Apie tabaką. — Iš Lietuvos: Iš Kalvarijos paviečio. Ukininkas K. p. — Nuo Vilkmergės. — Iš Kauno. — Pilviškiai. — Plokščiai. P. Dainius. — Iš svetur: Maskolija. J. Sl. — Apgarsinimai.

Atsakas redaktorius Jurgis Lapinas, Aleknaičiuose prie Pakrokių. — Spausdinta pas Otto v. Manderode, Tilžėje.